

Södermanlands Läns Hemslöjdsförening
Box 138
611 23 Nyköping
Sweden

Larsson Kurt 252/99
Kultur o utb.
Box 314
61126 Nyköping

KULTUR & UTBILDNING SÖRMLAND	
Ank	2000 -05- 3 0
Dnr

Handlaget nr 1 2000

Välkommen till Framtiden och ett samtal om hur en hemslöjdsförening kan arbeta i detta det 20e seklet. Under året som gått har styrelsen haft livliga diskussioner om arbete och inriktning. Detta seklets första år kommer att vara inriktat mot att diskutera, utreda och pröva nya former.

Ett försök är de Slöjdrträffar som Niklas Hallberg och Anna-Karin Lindberg i styrelsen dragit igång för intresserade. Något av en efterföljare till den Textilsektion som vår hedersledamot Git Palmgren så entusiastiskt drev under sin tid i styrelsen. Ett annat är att ge en rabatt till föreningens medlemmar för att delta i de slöjdkurser som länshemslöjds-konsulenterna ordnar i föreningens namn.

Frågan om hur slöjdekunskapen förs vidare i våra dagar är kanske den viktigaste frågan av alla. Vi vet ju att det tar ett helt liv att bli en så skicklig hantverkare som t ex krukmakaren Kai Krebs i Vingåker. Hur när vi barnen redan i skolåldern? Här gör länets konsulenter ett stort arbete och Verkstaden för mat, slöjd och trädgård är ett kraftfullt redskap. Men hur kan föreningen bidra. Vi behöver en debatt om det och jag har därför skrivit ett personligt inlägg med utgångspunkt från min egen familj.

Under våren deltog jag i en fantastisk kurs i tillverkning av hasselkorgar förlagd till konsulenternas nya slöjdverkstäder på Ökna och i Verkstaden för Mat-Slöjd-Trädgård. Kursledarna, deltagarna och platsen – allt bidrog till att göra det till en upplevelse utöver det vanliga. Utmaningen var stor och hasselkorgar kanske inte blir vår framtida verksamhet men jag vill rekommendera alla medlemmar, oavsett tidigare intresse av speciella tekniker, att unna er ett sådant tillfälle som ren avkoppling från vardagen.

Som vanligt har du möjlighet att stödja våra fonder med ett extra bidrag. Ett medlemskap kan också vara en bra present till någon du vill dela ditt intresse med. Styrelsen hoppas innerligt att du rekommenderar dina vänner att gå med som medlemmar i denna förening för bevarande och utvecklande av handens arbete.

Årsavgiften är för i år 160 kr/person, 100 för ytterligare familjemedlem och medlemmar mellan 16-25 år

POSTGIROT SVERIGE

Meddelande till betalningsmottagaren

Enskild medlem	160:-
Familjemedlem	100:-
Ungdom 16-25 år	100:-
Gåva textilfonden	_____
Gåva hårdslöjdsfonden	_____
Gåva utvecklingsfonden	_____

INBETALNING / GIRERING A

Till postgirokonto nr	Avgift	Kassastämpel
4484848-9		
Betalningsmottagare (endast namn)		
Länshemslöjdskons.		
Avsändare (namn och postadress)		
Larsson Kurt 252/99 Kultur o utb. Box 314 61126 Nyköping		
Eget kontonr vid girering		
Svenska kronor	öre	

I FALTET NEDAN FAR ANTECKNINGAR INTE GÖRAS - RESERVERAT FOR POSTGIROT

Debatt

Hemslöjd – prylar eller möjligheter

För ett par veckor sedan fick jag besök av en dotter med familj från Stockholm. Den 6-åriga sonen Martin hade med sig ett problem till mormor. Av sina Playmo-gubbar i plast hade han gjort mumier. Förvandlingen var genomförd med hjälp av en enkel pappersmassa av toalettpapper. Problemet var nu hur han skulle kunna göra kistor till mumierna.

Vi fastnade till sist för pappersmassa som material men frågan var hur formarna skulle göras. Här kom vår kunskap i att tälja väl till pass. Martin gillar att tälja, något han fått göra när hans innerstadsdagis dragit ut till Lilljansskogen. Dagispersonalen har erfårit att barn i 5-årsåldern klarar att tälja barkbåtar med vassa knivar. Vi behövde en underdel och en överdel till kistorna så jag sågade till två små bräddbitar och ritade upp kistans form på dem. Vi grep oss sen an att tälja fram formen. Martins mamma Lotta, som jag aldrig tidigare sett med en täljkniv i handen, blev så sugen på att hjälpa till att hon efter ett tag avlöste Martin då och då.

Så satt vi då där i köket medan spånorna föll på golvet och kistformarna växte fram - en stund av rofylld samvaro. Formarna fyllde sin funktion och åtminstone en mumie har hittills fått en kista. Nu ska den målas efter inspiration från bilder från Tutanchamons grav. Kistorna liksom mumierna kommer att finnas i vår tillvaro under kanske några månader eller något år innan de försvinner in i den stora glömskan och återgår till kretsloppet.

Med mumiekistan som exempel vill jag ta upp frågan vad hemslöjdföreningens arbete ska leda till. Är avsikten att stimulera till en produktion av prylar av ett visst slag – "hemslöjd" – eller är det att förmedla kunskap om tekniker och material som ger alla människor större möjligheter att enkelt och billigt, när de behöver och har lust, kunna förverkliga sina idéer? Jag tror att det kan ha en avgörande betydelse för slöjdens betydelse för de många människorna.

Skriv ned dina egna tankar om hemslöjd, slöjd – kanske har du också en privat erfarenhet att förmedla - och skicka till mig så ser jag till att det kommer med i närmast följande nummer av Handlaget. Min adress, Bie Seipel, Frönäs gård, 647 93 Mariefred, bie.seipel@gripsholmsfabrik.se.

Bie Seipel, styrelseledamot

Slöjdträffarna

Under hösten 1999 startade Hemslöjdsföreningen träffar för medlemmar som arbetar med slöjd av olika slag. Träffarna är till för att ge oss möjlighet att träffa andra som håller på med slöjd samt att byta erfarenheter och därmed utveckla vårt egna skapande. Vi har ingen uppdelning inom material eller teknikområden.

Första gången vi träffades var hemma hos Niclas och Stina på Ekeby. Senare på hösten var vi hos Per och Anna Helldorf på Sörtorp, och nu senast hos Göran Posthuma i Vagnhärad. Vi har varit mellan 10-15 som har kommit vid varje tillfälle.

Var och en arbetar med vad man vill och tar med sig sitt egna material. Den som ordnat träffen har också lagat en soppa till självkostnadspris. Det enda som krävs är att du är medlem i Hemslöjdsföreningen. Vi har diskuterat en hel del om vad träffarna skall leda till och det som vi kommit fram till hittills är att det viktigaste är att träffas. Vi har också spånat om kurser, föreläsningar och någon utställning, framtiden får utvisa vad som kommer att hända.

Är du intresserad av att delta på slöjdarträffarna kontakta

Niclas Hallberg/Stina Pehrsdotter
0155-24 15 06 eller 0708 57 94 57
trasujarna@spray.se

Anna-Karin Lindberg
0159-104 49
tjohalia@alfa.telenordia.se

Ett arv att förvalta

Lars Aldén var bonde och mästare i smide och svarvning. Han förvaltade en obruten kedja av kunskap. Smide och svarvning gav honom själv så mycket att han ville föra kunskapen vidare till nya generationer. Ett medel blev Lars Aldéns härdslöjdsfond vars avkastning skulle bidra till stipendier för vidare utbildning främst för unga slöjdare. Med Lars aktiva insats blev det en snabbt växande fond.

Lars hade ett evighetsperspektiv. Slöjden har alltid förts över från en äldre till en yngre – ända från jägartiden. Härdslöjdsfonden blev en del av hans strategi. En annan var att själv visa hur hantverket går till. Ytterligare en var att inte ta betalt av eleverna vid Carl Malmstens verkstadsskola som varje år kom till Väderbrunn för att lära av Lars. Istället för att betala då, avkrävde han dem löftet att sätta någon dag i framtiden till att själva lära yngre människor.

Lars samlade också på en annan form av traderad kunskap – gamla talesätt. Visdom koncentrerad i en enda kort mening som – Den ingen väg har farit har ingen backe mött. En av de han uppskattade mest hittade han i Norge – Vänner äro blomster uti livets hage.

Lars Aldéns hårdslöjdsfond har pg 17 50 59-5 och förvaltas av Södermanlands läns hemslöjdsförening där Lars var styrelseledamot och hedersmedlem. Du kan också använda bifogade medlemsinbetalningskort för att göra insättning på hårdslöjdfonden. Ange gåvans storlek.

Bie Seipel, styrelseledamot i hemslöjdsföreningen

KURSER SOMMAR OCH HÖST –2000

Festslöjd 20 lektioner

Kursinnehåll: Vi inspireras av Nils Månsson Mandelgrens 1800-talsskisser från folkliga fester och tillverkar äreportar, kronor, girlanger, pappersblommor och annan grannlåt.
Lärare: Läns-hemslöjds-konsulent Lille-Mor Boman
Tid: 29 juni-1 juli
Plats: Hembygdsgården, Malmköping
Pris: 250:-
Kursen arrangeras i samarbete med Malmköpings hembygd-förening, Södermanlands Spelmansförbund, Sörmlands Musik- och Teater och Studieförbundet Vuxenskolan.

Skrä timmer och hugga knutar 38 lektioner

Kursinnehåll: Kursen ger grundläggande kunskaper om skrädning av timmerstockar samt olika knuttimringstekniker
Lärare: Gabriel Mobergh, timmerman
Tid: 26-27 augusti 9-10 september
Plats: Oxstallet, Nynäs slott, Tystberga
Pris: 1150 kronor för medlemmar, 1350 kronor för icke medlemmar.
Ev kostnad för material tillkommer.
Kursen arrangeras i samarbete med Landstingets jord- och skogförvaltning

Bildvävning 18 lektioner

Kursinnehåll: Kursen vänder sig till dig som har lust att skissa, måla och väva en bild.
Lärare: Agneta Wallman, textilkonstnär
Tid: 2-3 september
Plats: Slöjdverkstaden, Ökna Tystberga
Pris: 850 kronor för medlemmar, 1050 kronor för icke medlemmar. Materialkostnad tillkommer

Verktogs- och brukssmide 38 lektioner

Kursinnehåll: Kursen behandlar olika smidestekniker som är användbara inom verktygs- och brukssmide.
Lärare: Torsten Almén, smed
Tid: 2-3 och 16-17 september
Plats: Gustafsberg, Eskilstuna
Pris: 1150 kronor för medlemmar, 1350 kronor för icke medlemmar.
Material -och bränslekostnad tillkommer 500 kronor

Verktogs -och brukssmide fortsättningskurs 38 lektioner

Kursinnehåll: Kursen ger möjlighet till fördjupning i olika smidestekniker som är användbara inom verktygs - och brukssmide.
Lärare: Torsten Almén, smed
Tid: 9-10 och 23-24 september
Plats: Gustafsberg, Eskilstuna
Pris: 1150 kronor för medlemmar, 1350 kronor för icke medlemmar.
Material -och bränslekostnad tillkommer 500 kronor

Skärsvarning 18 lektioner

Kursinnehåll: Skärsvarning i rått och torrt virke, skälsvarning och svarvning mellan dubbar
Lärare: Åke Landström Yrkessvarvare
Tid: 9-10 september
Plats: Oxstallet, Nynäs slott, Tystberga
Pris: 850 kronor för medlemmar 1050 för icke medlemmar.
Kostnad för material och svarvhyra 250 tillkommer
Kursen arrangeras i samarbete med Landstingets jord- och skogförvaltning

Slöjda med skärande handverktyg - 38 lektioner

Kursinnehåll: Genom tillverkning av olika föremål i färskt och torrt trä, exempelvis skedar, slevor, hängare, pallar, burkar och tråg ges grundläggande kunskaper och färdigheter i bearbetning med skärande handverktyg.
Lärare: Nielas Hallberg, yrkesslöjdare och hemslöjds-konsulent
Tid: 2-3 och 16-17 september
Plats: Oxstallet, Nynäs slott, Tystberga
Pris: 1150 kronor för medlemmar, 1350 kronor för icke medlemmar
exkl material och ev kurslitteratur.

Äldre måleritekniker - 38 lektioner

Kursinnehåll: Målning med traditionella färgtyper och måleritekniker. Möjlighet finns för deltagarna att ta med egna föremål att måla på.

Lärare: Tom Granath, målarmästare

Tid: 23-24 september och 7-8 oktober

Plats: Slöjdverkstaden, Ökna, Tystberga

Pris: 1150 kronor för medlemmar, 1350 kronor för icke medlemmar exkl material

och ev kurslitteratur

Tillverka din egen täljhäst - 20 lektioner

Kursinnehåll: Genomgång av historik och funktion av olika täljhästar

och tillverknig av en täljhäst. Kursen innefattar sammanfogningar

borming och bearbetning med olika skärande handverktyg.

Lärare: Niclas Hallberg, yrkesslöjdare och hemslöjdskonsulent

Tid: 30 september - 1 oktober

Plats: Oxstallet, Nynäs slott, Tystberga

Pris: 900 kronor för medlemmar, 1100 kronor för icke medlemmar

exkl material och ev kurslitteratur.

Kursen arrangeras i samarbete med Landstingets jord- och skogförvaltning

Tillverka dina egna verktyg - 38 lektioner

Kursinnehåll: Tillverkning av olika verktyg

exempelvis putshyvel,

skrubbyvel, profilhyvel, ställningsåg, vinkelhake och strykmått.

Verktygshistoria och materialkunskap.

Lärare: Ramon Persson

Tid: 30 september-1 oktober och 21-22 oktober

Plats: Oxstallet, Nynäs slott, Tystberga

Pris: 1150 kronor för medlemmar, 1350 kronor för icke medlemmar

exkl material och ev kurslitteratur.

Kursen arrangeras i samarbete med Landstingets jord- och skogförvaltning

Andra hemslöjdskurser ?

Är ni 8 deltagare som vill gå en speciell hemslöjdskurs, kontakta konsulenterna så undersöker vi möjligheterna.

38-lektionerskurserna arrangeras i samarbete med Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund

För anmälan och ytterligare information:

Textila kurser: Länshemslöjdskonsulent Lille-Mor Boman

Tel 0155-26 11 35, 070-626 15 14, Fax 0155-26 11 36,

E-post lillemor.boman@hemslojd.org

Hårdslöjdskurser: Länshemslöjdskonsulent Helena Åberg

Tel 0155-26 15 07, 0709-46 15 26, Fax 0155-26 15 95

E-post helena.aberg@hemslojd.org

Hemsida: www.hemslojd.org/sormland/

Postadress: Box 138 611 23 Nyköping

Anmälan senast tre veckor före kursstart om ej annat särskilt anges

KALENDARIUM

Sommar på Nynäs

4/6 Slöjd & Byggnadsvård, 11-16

Landsbygdens bygg- och slöjdtraditioner går hand i hand. Hantverkskunskaper som en gång var nödvändiga för varje bonde och torpare föll nästan helt i glömska, för att nu åter uppmärksammas och uppskattas. På stallbacken vid Nynäs kan du denna dag genom praktiska demonstrationer lära dig mer om traditionella metoder, material och redskap. Här kommer bl.a att visas timmerskrädning, oxhyvling, smide, takspånstillverkning, stols- och palltillverkning, fönsterrenovering, verktygsslipning och traditionella måleritekniker. Pontus Tunander, målerikonservator och författare håller ett föredrag om landsbygdens traditionella måleri och kommer även medverka i de praktiska förevisningarna under dagen. (Föredrag i slottets galleri kl 13.00, entré 50 kr. Begr. antal platser, ej förköp. Biljetter säljes i slottets reception från kl 12.)

Invigning av "Virkesstigen" på Nynäs.

Information om olika utbildningar inom slöjd och byggnadsvård.

Arrangeras i samarbete mellan Södermanlands läns hemslöjdsförening och Landstinget Sörmland Jord & Skog.

2/7 Pigornas & drängarnas Nynäs, 12-16

Här vill vi uppmärksamma olika sysslor som förekom på det stora godset. På museigården Långmaren ett par km norr om Nynäs slott ges tillfälle att se hur man kör med oxar (den vanligaste draghjälpen i lantbruket fram till 1900-talet), timmerhantering med häst och hur man slår med lie på rätt sätt. Dessutom visas hur man spinner garn av lin. Inne på slottet visar "pigorna" från hemslöjdsföreningen hur man

bäst vårdar och hanterar sitt linne. Där blir det också föredrag kl 13.30 med Brita von Rosen som kåserar kring köksbestyr och mattraditioner på sörmländska herresäten vid 1900-talets början. (entré till föredraget 30kr, begr. antal platser(ca 50), ej förköp. Biljetter säljes i receptionen från kl 12.)

Arrangeras i samarbete mellan Södermanlands läns hemslöjdsförening och Landstinget Sörmland Jord & Skog.

6/8 Barnens Nynäs, 12-16

Denna dag skulle vi kunna kalla en klassiker! Det bjuds på mycket spännande och skoj för både stora och små barn. Mest populärt är nog ändå Spökhistorierna i slottskällaren (bara för modiga barn), men här blir också barnteater i parken, prova-på smide, täljning och broderi. Det ordnas också särskilda barnvisningar i slottet och så kan man ta en tur med hästskjuts eller rida ponny. Prova-på aktiviteterna, hästskjutsen och barnvisningarna är gratis, men barnteatern, spökhistorierna och ponnyridningen kostar 20 kr/aktivitet. Eventuellt blir det även modellteaterföreställning i slottets galleri, men det vet vi inte helt säkert ännu.

Arrangeras i samarbete mellan Södermanlands läns hemslöjdsförening, Länsbiblioteket i Eskilstuna och Landstinget Sörmland Jord & Skog.

3/9 Skördemarknad, 12-16

Ett inslag i sommarprogrammet som återkommit under flera år och brukar locka många besökare. Här kan du njuta och handla frukterna av sommarens växtkraft! Sörmländska småskaliga producenter säljer produkter från åker, trädgårdsland, skog, hav och sjö (och bikupor). En fröjd för ögat och njutning för doftsinnen!

Arrangeras i samarbete mellan Länsbiblioteket i Eskilstuna, Södermanlands läns hemslöjdsförening och Landstinget Jord & Skog.

UTSTÄLLNINGAR

Slöjd för livet 19 nov – jan 2001

Faktorimuseet, Eskilstuna

En annorlunda slöjdtställning producerad i samarbete mellan hemslöjdsföreningen och Eskilstuna museer. I utställningen presenteras slöjd ur olika perspektiv. Vilken betydelse har eller kan slöjden ha med utgångspunkt från miljö, natur, hälsa, överlevnad eller självhushållning?

Utflyktstips

Naturstig Skogen och träden

Öknaskolan, Tystberga

Naturstigen behandlar träd och trädslag och hur vi kan nyttja trä för slöjd, snickeri och byggande.

Start och information i lusthuset (som alltid står olåst), beläget bakom slottet.

Där hämtas också det informationshäfte som behövs för att få ut mesta möjliga information om de 33 olika stationerna längs stigen. Stigen löper i en åtta längs en naturskön slinga som är lagd både i skogs- och parklandskap.

Utflyktstips

Midsommarfirande i Malmköping

I Malmköping möter ni i sommar en annorlunda majstång som omfamnas av många ringar, grannt prydda med grönt, pappersblommor, vasskronor och urblåsta ägg. Det är Malmköpings hembygdsförening som under våren tillsammans med läns hemslöjds-konsulent Lille-Mor Boman gjort förberedelser för att resa en majstång av den äldre tradition som var vanlig i Sörmland fram till 1870-talet. Vill ni läsa mer om dessa ställiga majstänger, beställ Lille-Mor's uppsats. Passa också på att anmäla dej till kursen Festslöjd där vi bland annat gör majstångs-dekorationer.

Uppsatsens titel: Sörmländska majstänger i äldre tradition. Brudar-dansdockor-spelmän

Pris: 50:- exkl porto

**Adress: Södermanlands läns hemslöjdsförening,
Box 138, 611 23 Nyköping, Tel 0155-261135,
E-post: lillemor.boman@hemslojd.org**